

DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel LXI.

ZATERDAG den 20sten DECEMBER 1873.

No. 51.

GEMENGDE BERICHTEN.

— Ze hebben in Engeland thans een nieuwe quaestie aan de orde van den dag. De vraag naar paarden neemt toe, het aanbod neemt af en als natuurlyk gevolg hiervan — zoo leeren de handboeken der staathuishoudkunde — moeten de pryzen stygen. Dat doen ze dan ook en dat wel op zoo schrikbaren wyze, dat de "rossenbedwingende Britten" gelyk Vosmaer de Engelschen noemt, weldra onmogelyk voor duizend gulden een nog te bedwingen ross zullen kunnen koopen. "Waar moet dat been?" jammert ryk en arm, want liefde voor paarden zit den "rossenbedwingenden Britten" in het bloed, gelyk liefde voor deftigheid den Nederlanders.

Zoodra er in ons land iets is, dat als een algemeene grief beschouwd wordt, dan ziet men de toekomst nog iets zwarter in dan gewoonlyk, men legt de hoofden by elkander op beurs en sociëteit, klaagt, moppert (men vergeve ons het kenschetsende woord) en doet niets.

In Engeland benoemt men in zulk een geval onmiddelyk een commissie, die honderden personen ondervraagt, tot geen resultaat komt en verslag van het verhandelde geeft in een parlementair *Blauwboek*. Zoo in Engeland b. v. de pryzen van het vee daalden en de slaggers, uit de edelste beweegredenen natuurlyk, den prys van het vleesch niet afsloegen, zou onmiddelyk een commissie van onderzoek geëischt worden, om de belangen van het publiek een weinig in bescherming te nemen tegen de verbondene strydkrachten der vleeschhouwers.

Het is vooral het Engelsche Hoogerhuis, dat zich zeer verdienstelyk maakt met het benoemen van dergelyke *select committees*. Het waren de lords, die onderzoek instelden naar de redenen van de duurte der paarden, en aan het verslag dezer commissie over de "paardenquaestie" ontleenen wy eenige byzonderheden, welke zeker niet algemeen bekend zyn.

Tien jaar geleden, zoo blykt uit het *Blauwboek*, kon men een goed paard voor kar, rytuig of zadel voor 30 a 40 p. st. koopen; terwyl men een dergelyk paard op het oogenblik niet voor den dubbelen prys kan verkrygen. In geen artikel zyn de pryzen dan ook zoo gestegen, zelfs niet in die van vleesch te Amsterdam.

Verskillende getuigen werden gehoord, wier antwoorden werden medegedeeld. Eerst ondervroeg lord Rosebery de twee voornaamste paardenkoopters van Londen, de heeren Tattersall en Joshua East.

De heer Tattersall — wiens naam bekend is over de geheele wereld by ieder, die van paarden houdt — verklaarde, dat hy per jaar een zesduizendtal paarden verkocht, de volbloedraspaarden niet medegerekend. De groote uitvoer van Engelsche paarden naar het buitenland was de voornaamste reden der tegenwoordige schaarschte. Zoo groot was de vraag naar Engelsche paarden, dat men langzamerhand verwonderlyke kunstjes was gaan invoeren. Men voerde jonge paarden uit het buitenland in en verkocht ze dan weer voor den uitvoer. Op deze wyze ontstond er groote verwarring aangaande de inlandsche paarden.

"Ik heb van een paard gehoord", zeide de heer Tattersall, "dat op zyn minst een half dozyn keer over de zee geweest is, zoodat het den weg heen en weer bestkende. Het werd dus beurtelings een Engelsch en een buitenlandsch paard." Dit paard verwisselde op deze wyze even vaak van eigenaar als een party katoen weleer op de Amsterdamsche markt.

"Verleden jaar (1872) vergelykende met 1864", zoo ging de heer Tattersall voort, "vind ik, dat de prys van gewone paarden 70 pCt. en van jachtpaarden (*hunters*) meer dan 100 pCt. gestegen is."

De heer Joshua East, de paardenkoopters van *St. Martins Lane*, die vooral in koetspaarden handelt, legde ongeveer dezelfde ge-

tuigenis af. De boeren telen weinig jonge paarden, gedeeltelyk ten gevolge der meerdere risico, welke veeteelt medebrengt, gedeeltelyk omdat de belasting het telen van weeldepaarden zoo moeilik maakt. In elk geval vermindert het ras, zoodat — dit zy ter loops gezegd — wedrennen al even weinig het paardenras verbeteren, als het uitloven van medailles het ras van dramatische schryvers ontwikkelt. Welke echter ook de reden zy, zoo veel is zeker, dat men zelfs tegen grof geld byna geen goede koetspaarden krygen kan. "Veel koetspaarden — vooral opzichtige (*showy*) bovenlandsche paarden — worden in Engeland ingevoerd," zeide de heer East, "maar ze zyn allen zeer middelmatig." (*of a very inferior quality.*)

Zich tot den graaf van Malmesbury wendende, zeide hy: "Indien gy my zeidet, dat ge 400 p. st. (£4800) wildet geven voor een paar koetspaarden, waaraan gy uw vrouw zoudt durven toevertrouwen, en my 14 dagen tyds gaf om ze te krygen, dan zou ik u niet durven waarborgen ze te zullen leveren. Ik durf zeggen, dat ge ze in geheel Londen niet zoudt vinden!"

Nu kwam de beurt aan den heer Shaw, een der voornaamste paardenfokkers van Yorkshire, waar de groote Engelsche karparden geteeld worden. "Op het oogenblik worden karparden verkocht voor p. st. 60 a 80, en ik kan het soort van paard, dat ik noodig heb, en dat ik zeven jaar geleden voor p. st. 30 krygen kon, thans niet voor p. st. 80 krygen."

Belangryke getuigenis werd nu gegeven door den heer Augustus C. Church, directeur-secretaris van de London General Omnibus-Company, wiens ondervinding zich over zeventien jaren uitstreckte. Ongeveer al de paarden, welke de compagnie gebruikt, zyn buitenlandsche. Zy loopen verre na zoo snel niet als Engelsche paarden, doch voor langzaam omnibuswerk zyn zy even goed. Zy worden, als ze van 5 tot 7 jaar oud zyn, voor ongeveer p. st. 34 gekocht. Meer kan de compagnie onmogelyk voor een paard geven. Zy houden het ongeveer 4½ jaar, soms 5 jaar, uit. Zy zyn dan meestal onbruikbaar voor verder werk en worden aan den vilder voor p. st. 2½ verkocht. Tegenwoordig brengen ze 10 schilling meer op. Een aangenaam leven hebben die ongelukkige dieren dus niet. De heer Church gaf een tabel van de inkooppryzen van het jaar 1861 tot dit jaar. In dien tyd werden 22,024 paarden gekocht; de prys steeg van p. st. 25 tot 33 en 24. In het jaar 1872 kocht de Maatschappy 2370 paarden. Ongeveer 42 millioen passagiers worden per jaar vervoerd. De Maatschappy voert de paarden sinds enkele jaren met gestampte mais (Turksche tarwe) in plaats van met haver. Dit voedsel voldoet veel meer en is goedkooper, terwyl een zekere hoeveelheid mais hetzelfde voedsel geeft als een grooter hoeveelheid haver. Elk omnibuspaard krygt 17 pond mais, vermengd met 10 pond kaf, per 24 uren. Het is wellicht voor velen belangryk van deze voedingswyze voor paarden, die hard werken moeten, te vernemen.

Ieder der getuigen sprak er zyn verwondering over uit, dat zoo weinig wordt gedaan om het paardenras te verbeteren en meer paarden te fokken. Voor niet minder dan 859,358 weeldepaarden wordt belasting betaald (welke belasting p. st. 458,844 opbrengt), zoodat de vraag groot genoeg is. Doch groote onverschilligheid blyven de landbouwers toonen aangaande het fokken van paarden, terwyl ze bovendien niet de minste zorg aanwenden om een goed ras te kweken. Ofschoon het niet rechtstreeks gezegd wordt in het *Blauwboek* schynt wantrouwen tegen de slinksche kunst van paardenkoopters een voornaamste reden van die onverschilligheid te zyn. Een soort van overtuiging is by de boeren gevestigd, dat de opkoopters hun voor een goed paard niet meer geven dan voor een paard van minder ras, terwyl datzelfde bedrag het hun onmogelyk maakt goede merries te koopen, om het ras te verbeteren.

Iersche paarden behooren onder de beste en vlugste van het geheele land. "Er is niets dat Ierland behoeft te beletten om half Europa van paarden te voorzien" zeiden verschillende getuigen. Zy doelen op die verrukkelijke weiden van Ierland en op het zachte klimaat, waarvan wy onlangs gewaagden, toen wy de manier beschreven, waarop in Westmeath b. v. die kostelyke hulpbronnen van het land verwaarloosd worden. Paarden vereischen echter meer zorg dan vee, en dus wordt voor geen honderste deel party getrokken van de groote voordeelen, welke paardenfokkeren in Ierland zouden kunnen afwerpen. Een merkwaardiger bewys dan dit van de *solidariteit*, van de onderlinge verantwoordelykheid van alle beschaafde natiën, kan men niet gemakkelijk vinden.

In Europa zyn paarden duur, gedeeltelyk omdat Engeland zooveel paarden van het vaa-teland invoert. In Engeland voert men zooveel buitenlandsche paarden in, omdat Ierland op verre na zooveel paarden niet voortbrengt als het met zyn vruchtbaren grond en gezonde lucht zou kunnen doen. In Ierland heeft die voortbrenging niet plaats, omdat veel handden noodig zyn voor een paardenfokkerij in het groot, en de ryke Protestantische landeigenaars in Ierland liever hun provincie ontvolken, dan Roomsche werklieden gebruiken.

Welke is dus een der oorzaken van de duurte der paarden? Theologische onvordragzaamheid! — *Alg. Hblad.*

— Een nieuwe "schipbreukkaart" van Engeland heeft pas het licht gezien. Jaarlyks geeft de Regeering zulk een kaart uit. Zwarte en roode punten toonen op de kusten de plaatsen aan, waar schepen geheel of gedeeltelyk verloren zyn gegaan. Wanneer Engelschen den wind hooren locien, kunnen zy de treurige overtuiging hebben, dat verscheidene schepen op dat oogenblik in nood verkeerden op de Engelsche kust. In het jaar 1872 hebben op die kust toch 1958 schepen schipbreuk geleden, dat is 383 meer dan in het vorige jaar. By N. wind vergingen er 58, by N. N. O. 71, by N. O. wind 87, by O. N. O. wind 52, by O. 43, by O. Z. O. 23, by Z. O. 101, by Z. Z. O. 91, by Z. 117, by Z. Z. W. 233, by Z. W. 307, by W. Z. W. 173, by W. 132, by W. N. W. 91, by N. W. 97 en by N. N. W. 44.

Bovendien hadden op zee in de nabylie van de kust 409 aanvaringen plaats, waarvan 20 tusschen stoomschepen, die beide in volle vaart waren. Op de rivieren leden 206 schepen zware schade: 156 door aanvaring en 102 door stranding, terwyl 35 totaal vergingen. Slechts by één van elke 16 schipbreuken gingen menschenlevens verloren, zoodat het aantal dooden betrekkellyk zeer klein is, daar het slechts 590 bedraagt. Niet weinig droegen de heldhaftige diensten van de reddingbooten hiertoe by. De *National Lifiboat Institution*, welke sinds haar oprichting reeds aan 22,000 schipbreukelingen het leven redde, heeft thans een vloot van 235 reddingbooten onder haar bestuur, terwyl aan particuliere personen nog een 28tal behooren. Van regeeringswege zyn er op de 282 gevaarlykste plaatsen van de kust stations opgericht, waar vuurpylen (rocket and mortar apparatus) bewaard worden, die touwen van de kust af naar het gestrande schip schieten. Langs deze touwen werd een groot aantal menschen gered. De reddingbooten worden grootendeels door vrywilligers bemand, en tevens hebben zich 143 vrywillige reddingbataljons gevormd, waarvan de manschappen de vuurpyltoestellen der Regeering bedienen. De zelfopofferende mannen, die overal aan de Engelsche kust deze vrywillige diensten bewyzen aan hun natuurgenoeten en in stormachtige winternachten hun loven voor hen wagen, smaken de fiere zelfvoldoening van in het jaar 1872 niet minder dan 4634 menschen het leven gered te hebben.

Krachtiger pleit dan deze schipbreukkaart bestaat er niet, voor het streven van den heer

Plimsoll, om van Regeeringswege toezicht te laten houden op den toestand, waarin schepen naar zee worden gezonden. Er zyn toebijzand en zeven steenkoolschepen vergaan, die van de eene Engelsche haven naar de andere stevenen. De heer Plimsoll nu beweert, dat juist deze schepen het meest overladen worden en lek naar zee worden gezonden.

298 schepen vergingen, die van 30 tot 50 jaar oud waren; 47 van 50 tot 60 jaar; 24 van 60 tot 70; 17 van 70 tot 80; 4 van 80 tot 90; 5 van 90 tot 100 en twee van meer dan honderd jaar. Indien de beweging, door Plimsoll begonnen, maakt dat men aan grys-aards van 100 jaar onder de schepen hun welverdiende rust schenkt, zal niemand dit betreuren.

Onder de schepen, die op de kust vergingen waren er niet minder dan 211 stoombooten.

— De *Times* houdt een boetpredikatie tegen de kleine kapitalisten, die zich voorstellen, dat ze straffeloos met vuur kunnen spelen, en die hun bespaard geld in gewaagde ondernemingen steken. Het blad zegt het volgende:

“De groote ontwikkeling der nyverheid en het zeer aangegroeide kapitaal, dat voortdurend omgezet moet worden, hebben er veel toe bygedragen om nieuwe vormen van geldbelegging populair te maken. Het oude gezegde: “hooge rente beteekent slechten waarborg”, vindt ver van algemeen geloof. En volstrekt genomen, is het dan ook zeker onwaar. Er zyn tal van zeer solide ondernemingen, welke hooge rente afwerpen; doch steeds blijft de practische moeilykheid bestaan, hoe men ze kan onderscheiden van de andere. Voor de meeste lieden echter, die niet veel vryen tyd hebben en niet door de eene of andere byzondere gelegenheid op de hoogte kunnen zyn, is zonder twyfel een lage rente al wat zy verwachten kunnen, en voor hen zou het de onzaglykste onvoorzichtigheid zyn, hun kapitaal te wagen ten einde hun inkomen te vergrooten. Voor hen, die er byzonder goed voor zorgen niet alles aan één spyker te hangen, die, gelyk het Engelsche spreekwoord zegt, alle eieren niet in één mandje doen, is het gevaar, van alles te verliezen, veel geringer, doch de kans iets — veel of weinig — te verliezen, wordt veel grooter. Waarschynlyk zal de winst op het eene ongeveer opwegen tegen het verlies op het andere, zoodat hun inkomen, na een moeilyk en angstig jaar, niet grooter zal zyn dan van hen, die hun kapitaal in alle gerustheid in een solide fonds beleggen. Voor hen, die de opwinding liefhebben, welke de wisselende kausen geven, en vryen tyd genoeg hebben, om de voortdurende variaties van de geldmarkt zonder één dag over te slaan te volgen, is dit geen hinderpaal. Zy zullen een jaar lang genoeg hebben gehad en dit genoeg zal hun niets gekost hebben. Doch voor mannen, die veel te doen hebben, zowel als voor hen, die zelfs een tydelijk verlies niet verdragen kunnen, is alles beter dan hun geld in een tal van gewaagde ondernemingen te steken. Men zegt, dat het volkomen mogelyk is, om, als men goeden raad volgt, op de meest solide wyze 5 pCt. te maken van zyn geld, doch dat elk pCt. meer alleen verkregen kan worden — in gewone gevallen — door een verhoogden risico van het kapitaal. Een waarheid als deze kan door bevoegde beoordeelaars uitgemaakt worden; doch er zal altyd een groot aantal menschen zyn, die niettemin volkomen vertrouwen hebben in hun eigen oordeel en die hun geld ergens op de lange reeks effecten, omhoog of omlaag op de lyst, pointeeren, naarmate er iets in den naam of in de vooruitzichten van eenig fonds by, dat hen aantrekt. Natuurlyk is het byzonder waarschynlyk, dat dus gewaagd geld weldra weggeworpen zal blyken te zyn; doch ieder nieuwe fondsenhouder zal dit alleen door eigen ondervinding leeren.

“Men heeft dikwyls opgemerkt, dat niemand zoo roekeloos zyn geld waagt als hy of zy, die verlies het 't allerminst verdragen kan. Weduwen en plattelandspredikanten hebben een stoutmoedigheid in geldzaken, welke alle verstand te boven gaat. Zy loopen met het grootste optimisme en hartelykste vertrouwen kansen, die menigen veteraan van den effectenboek tot wanhoop of zelfmoord dryven zouden. Natuurlyk komt het onheil ten laatste; men spreekt er eenigen tyd over, men vergeet het en begint dan weder opnieuw.

“Hooge interest, men mag het gerust herhalen, beteekent onvoldoenden waarborg in 99 van de 100 gevallen, wanneer de interest een zekere hoogte te boven gaat, of het fonds niet van vertrouwenswaardige zyde is aanbevolen. Dat wy hooger rente van ons geld maken dan onze vaders, is een der vele zaken waar het tegenwoordig geslacht zich op verheft. Wy hebben zeker betere gelegenheden, een ruimer en verleidelijker kenze voor geldbelegging, doch het is zeer te betwyfelen, of, niettegenstaande de onzaglyke fortuinen, welke op zeer rechtmatige wyze op de effectenbeurs gemaakt zyn,

niet een byna even groote som verspild is geworden door onwetenschap, verloren door bedrog, of voor altyd verzonken in ondernemingen, welke van het oogenblik van hun ontstaan af niet de minste kans hadden te slagen.”

De woorden van de *Times* verdienen alle aandacht, vooral wanneer men in het oog houdt, dat de Engelschen lang zoo groote spelers niet zyn als vele andere volken, en oneindig beter tegen haa verlies kunnen, hetgeen in een speler steeds een goede eigenschap is.

— De *Köln. Zeitung* bevat een mededeeling uit Weenen, betreffende de resultaten des heeren von Bismarck te Weenen, waarvan de hoofdinhoud aldus mag worden saamgevat. Een Engelsch staatsman heeft indertyd gezegd, dat het volgende staatkundige beginsel aangenomen behoorde te worden: “De eerste, die het waagt den Europeeschen vrede te storen, moet met vereende krachten worden aangetast en onschadelyk gemaakt.” In de dagen van lord Palmerston is dit een vromewensch gebleven. Thans echter zal deze grondregel, ten gevolge van von Bismarcks bezoek te Weenen, tot richtsnoer der politiek door de vier vereenigde monarchen worden genomen. Naar men verneemt heeft de Fransche ambassadeur te Weenen, de heer d'Har-court, zyn ontevredenheid niet kunnen verbergen, toen hy vernam welken invloed de heer von Bismarck op de staatkundige richting der bedoelde vorsten, door zyn komst te Weenen, heeft uitgeoefend. De nauwe betrekking, welke vroeger reeds tusschen Duitschland en de Oostenryksche monarchie bestond, is daardoor tot een inuige vereeniging geworden. Er bestaat derhalve alle grond, om aan te nemen, dat de nieuwe veranderingen, door de jongste groote gebeurtenissen tot stand gebracht, de onvoorwaardelyke goedkeuring der Oostenryksche regeering hebben verkregen. Aan niemand zal het derhalve veroorloofd worden, op grond van de veranderingen in de kaart van Europa, den algemeenen vrede in de waagschaal te stellen. Hetgeen derhalve reeds vroeger door den keizer van Rusland als onverbrekelyk is beschouwd, is, naar men verzekert, ook door den keizer van Oostenryk als onomstootelyk goedgekeurd en aangenomen.

Of deze gewichtige zaak in dezer voege tevens is uitgemaakt, dat in beginsel zwart op wit is vastgesteld, doet weinig ter zake. Dit staat echter vast, dat de overeenstemming van beginselen aanwezig is; dat beide regeeringen doordrongen zyn van de overtuiging, dat beider belangen niet van elkander verschillen; dat in Oostenryk het bewust zyn levendig is, dat het in Duitschland geen tegenparty, maar een innigen vriend en bondgenoot bezit.

— De inwyding van het gedenkteeken voor Cavour heeft den 8 Nov. plaats gehad. De Koning, de Prinsen, de Ministers en al de autoriteiten waren er by tegenwoordig. Niettegenstaande den aanhoudenden regen, woonde eene groote volksmenigte en talryke deputatiën de plechtigheid by. De Koning werd met buitengewone geestdrift begroet. De maire van Turyn heeft eene rodevoering gehouden, waarin hy hulde bracht aan den grooten staatsman, aan wiens nagedachtenis thans een gedenkteeken is gewyd. Hy zeide dat Cavour in byzondere mate heeft bygedragen tot de éénheid van Italië en tot het beginsel der vryheid, gesteund door zyn onwankelbaar vertrouwen, door den Koning *galantuomo* en door de vaderlandsliefde van het Italiaansche volk. Zyn naam en zyne school hebben zynen dood overleefd. Door zyn voorbeeld te volgen, zeide de spreker, zyn wy te Venetië en te Rome gekomen. Door hem is de ster van Savooie de zon van Italië geworden.

— Volgens het officieel verslag over de nalatenschap van den hertog van Brunswyk be draagt het werkelyk vermogen fr. 20,500,000; de schulden beloopt fr. 1,964,000. Onder het eerstgenoemde behoort het hotel Beaujou te Parys, ter waarde van fr. 520,000, en aandeelen in Amerikaansche en Duitsche spoorwegen, waaromtrent later verslag zal gedaan worden.

— De Fransche “zusters van het het Hart”, die in het klooster Trinità dei Monti, te Rome, school hielden, doch bevel hadden ontvangen hare school te sluiten, omdat zy zich niet aan de voorschriften der Italiaansche schoolwetten wilden onderwerpen, hadden by de Fransche regeering hare bezwaren daartegen ingediend. Thans is haar uit Versailles het bericht toegezonden, dat zy zich aan de wetten van het land, waar zy zich bevinden, moeten onderwerpen.

BEKENDMAKING.

GOVERNEMENTS SECRETARIE.

Curacao den 19 December 1873.

BY Gouvernements besluit dd. 17 dezer No. 672 is de bestaande Quarantaine voor schepen komende van *Hamburg* opgeheven.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

GOVERNEMENTS SECRETARIE.

Curacao den 19 December 1873.

NAMENS het Bestuur der kolonie wordt hierby bekend gemaakt, dat blykens eene mededeeling van den Heer Consul Generaal en Zaakgelastigde der Nederlanden te *Caracas*, door hem zyn benoemd tot Vice-Consul, de Heeren *B. Henriquez*, te *Maracaibo*, *B. J. Moreno*, te *Carthage*, en *M. Leyba*, te *Coro*, blyvende laatstgenoemde tevens voorloopig belast met de waarneming van het Vice-Consulaat te *La Vela*.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

GOVERNEMENTS SECRETARIE.

Curacao den 19 December 1873.

NAMENS den Heer Gouverneur wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week, eindigende den 27 dezer, als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 14½ oncen wegen en van mindere pryzen naar evenredigheid; zullende het zoogenaamde fransche brood van den voormelden prys een once minder mogen wegen; op poene als by de Publicatie van den 16 Maart 1824 is vastgesteld.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

DE Pakket (Engelsche mail) vertrekt op Zondag, den 21 dezer; de brievenzakken zullen op dien dag des middags twaalf ure precies gesloten en na dien tyd geene brieven meer aangenomen worden.

Curacao den 19 December 1873.

De Commis belast met de Post-directie,
J. F. K. VAN EPS.

Lyst van de ter Postery alhier liggende brieven, aangebragt gedurende de laatste acht dagen.

B. P. Brandao, William Benson, Henriette Bentley, R. A. Barliza, R. A. Correa & Co., Sal. E. Curiel, Paul F. G. Curiel, Adelaide S. de Esteva, Lamia Pachano Vda. de Falcon, Dignio Esquiri (Telegram), Sareida de Windt, Isaac de Castro, Mery Garcia 2. Gorsira & Dania, José Anto. Guerrero, H. Harman, John Dd. Henriquez, Carnelie H. Hueck, Josias L. Henriquez, José Joubert, José Isnaga, A. Lawenhelm, Johan Lingstuyt, Rosalie Maduro, Eugene Milanta, Sarah Myerston, Englentina Ment, Neuman & Guilloux, David Osorio, Les Agents du Royal mail Steam Packet Company, Simon Prince 2, Jacob Pietersz (Telegram), Jaime D. Pocatero, R. Raven Gz., Alfred Rothe, H. B. Richardson care of Blohm & Co., Jeudah Israel Santcross, Senior Hermanos, Manuel Senior para remitir al Sr. David Penha Dz, Antonio Torres, Chiopeone & Co., H. Feunisser, Juanita Vriula, Antonio Zuleta.

Couranten en Monsters.

Bethencourt, Baiz y Salas, Samuel Curiel, R. A. Correa & Co., Jacob A. Curiel, Henry Schmid care of Mr. H. A. de Lima, Isaac Debrot, Director of Diable, L. M. Diaz, M. B. de Casseres, Edwards Henriquez, Gorsira & Dania, J. M. Gonzalez, M. Henriquez Cadet & Co., Mordechay Henriquez, M. D. Leon, L. C. Mousanto, Elias Penso hijo, Santa Maria.

Curacao den 19 December 1873.

De Commis belast met de Post-directie,
J. F. K. VAN EPS.

PIONEER MILL.

DE ondergeteekende heeft de eer hierby te berigten dat de pryzen van MAISMEELEN van af heden zyn als volgt:

WITTE à f3. 25 per schepel.
ZEMELLEN — 50 ” ”

Curacao den 19 December 1873.

J. F. WILLIAMS.

TE KOOP by C. H. Neuman,

IN DE BREED STRAAT,

VERSCH E AMERIKAANSCH E HAMMEN, ROAST BEEF, OXFORD SAUSAGES, ZALM, OESTERS, SARDYNEN, PETITS POIS, ASPERGES, MACEDOINE, CHAMPIGNON, POIS MOYEN, ROZYNEN, PRUIMEN, MUSKAATNOTEN, enz., enz., enz.

DE ondergeteekende zal als lasthebber van wylen Mevrouw de wed. J. N. RUSMAN, op Woensdag, den 21 January e. k., ten 12 ure 's middags, vóór het gebouw van de Hypotheekbank, by publieke veiling doen verkoopen HET EFFECT onder No. 12 en 13 zeer gunstig gelegen in de Breede Straat aan de Overzyde, schuins tegen over de R. O. Kerk bestaande uit TWEE GROOTE HUIZEN, of van elkander gescheidene woningen, onder een dak; met een groot koraal en een put, met uitgestrekte gronden opgaande en grenzende tot op den berg, met vier bygebouwen op den berg uitkomende, by welk effect geaneveerd wordt een perceel dat vroeger een deel heeft uitgemaakt van het Huis No. 12, doch hetwelk later, van dit effect gescheiden, afzonderlyk verkocht is geworden en met het evengemelde effect No. 12 en 13 een op zich zelf staand geheel, een vierkant blok uitmaakt, waarvan de uitgestrekte terreinen de gelegenheid biedt om naar welgevallen te bouwen.

Hy zal dese gelegenheid tevens waarnemen tot het verkoopen van eenige Meubelen, sommige pas aangekomen, en sommige andere, die, ofschoon gebruikt, nochtan zeer goed onderhouden zyn, zoo als een Piano, een of meer Sofas, Spelen, eenige prachtige Schilderyen, enz.

J. GOUVERNEUR.

Vereenigde Protestantische Gemeente.

GODSDIENSTOFFENING op Zondag, den 21 December, des morgens ten 9 uur. (Bediening van het Avondmaal) Op Donderdag, 25 December, des morgens ten 9 uur. (Kerstfeest.)

Dienstbeurt als Bestuurder by de Spaar- en Besleenbank.

Zaterdag den 20 December 1873.

De Heer H. I. Sant Croes.

VERLOOFD

D. VALENO

H. A. GONZA

Curaçao, December 1873.

eenige kennisgeving.

Plantingen, ten en uitsluitend by de laatste acht dagen.

- UITGEBLAARD.—December. 12 ned. schr. Telegrafo, 29 t., Suarez, Bonaire. 13 ned. schr. Francisca, 5 t., Piar, Bonaire. 14 ned. schr. Carmelita, 118 t., van Grieken, St. Thomas. 15 eng. stoomb. Corinth, Ecker. 16 ned. bark Ceo, Hart. 17 ned. schr. Lamia, Faneyte. 18 ven. bark Concepcion, de Paula. 19 am. schr. brik Thetis, Spalekhaver. 20 ned. bark Ceo, Hart. 21 ned. schr. Midas, 29 t., Schoonewolff, Anas. 22 ned. bark Ceo, Hart. 23 ned. schr. Midas, 29 t., Schoonewolff, Anas. 24 ned. bark Ceo, Hart. 25 ned. schr. Midas, 29 t., Schoonewolff, Anas. 26 ned. bark Ceo, Hart. 27 ned. schr. Midas, 29 t., Schoonewolff, Anas. 28 ned. bark Ceo, Hart. 29 ned. schr. Midas, 29 t., Schoonewolff, Anas. 30 ned. bark Ceo, Hart. 31 ned. schr. Midas, 29 t., Schoonewolff, Anas.

- ned. schr. Isabel, 95 t., Willems, Sto. Domingo. 19 " " Francisca, 5 t., Piar, Bonaire. " " Carmelita, 118 t., van Grieken, St. Thomas. " " Portefia, 39 t., Ernst, Richacha. UITGEBLAARD.—December. 12 eng. schr. Wasp, Vial. ned. bark Ceo, Hart. 13 " schr. Lamia, Faneyte. " " Ceres, Ball. " " Marianita, Eman. " " Providencia, Felix. " bark Maria Elizabeth, Nicolaas. " schip Wilhelmina Agatha, Dekker. " bark Calypso, Torbed. 15 eng. stoomb. Corinth, Ecker. ned. bark Minerva, Croes. 16 " " Meteor, Boom. " schr. Bella Petra, Gomez. ven. bark 14 de Agosto, de Mey. ned. schr. Hirondelle, Prince. " bark Arion, Olivet. 17 " schr. Sarah, van Grieken. " bark Graciella, Martis. duits. stoomb. Lotharingia, Becker. ned. schr. Comercio, Brito. " " Mirabella, Martis. " bark Ceo, Hart. " boot Johanna, Croes. 18 ven. bark Concepcion, de Paula. ned. schr. 9 de Agosto, Prince. " bark Calypso, Torbed. " " Dos hermanos, Croes. " " 4 de Enero, Weefer. " " Rosaura, Huerta. 19 am. schr. brik Thetis, Spalekhaver. ital. schip Eduardo, Caradini.

Wegens de Feestdagen in de aanstaande week zal het volgende nummer deser Courant in plaats van Zaterdag morgen des namiddags worden uitgegeven.

AANGEKOMEN: Maandag, den 15, van New York, laatst van Port-au-Prince, het Stoomschip van de Atlas Company Corail, Kapitein Scher, en is den volgenden dag naar Pto. Cabello vertrokken;

Woensdag, van Pto. Cabello, het Stoomschip van de H. A. S. M. Lotharingia, Kapitein Becker; en is denzelfden dag desd. namiddags, naar Colon vertrokken;

— van Maracaibo, het Stoomschip van de Atlas Company Pico, Kapitein Hughes;

Donnerdag, van St. Thomas, de Nederlandsche pakketchoener Carmelita, Kapitein van Grieken, met de brievenbussen van Europa en de West-Indiën;

VERTROKKEN: Zaterdag, den 13, naar Suriname, het Nederlandsche Barkschip Wilhelmina Agatha, Kapitein Dekker.

Lading met de Corail van New York: 90 kisten en baten koopmanschappen voor Curaçao en 141 do. voor Maracaibo.

Lading met de Lotharingia van Europa: 449 kisten en baten koopmanschappen voor Curaçao en 5 do. voor Maracaibo.

Lading met de Pico van Maracaibo: 2600 zakken koffie.

Lading met de Corail naar New York: 2400 zakken koffie.

Met de brievenbussen zyn Nederlandsche Couranten ontvangen tot 29 Nov., Surinaamsche Couranten tot 4 en St. Thomas Couranten tot 13 Dec. met berichten uit Europa tot 4 Dec.

Sto. Domingo. Berichten van Sto. Domingo in de St. Thomas Couranten loopen tot 6 December en bevatten dat President Baz herbezoen is in de Zuidelyke provinsien, name- lyk Anas, Seybo en Sto. Domingo. In de Noordelyke provinsien daren de revolutionaire bewegingen steeds voort, waardoor de gemeen- schap tusschen Oiboo en de Zuidelyke provinsien niet afgebroken is.

Met het Engelsche Stoomschip Corail zyn New York Couranten tot 29 November ont- vangen, waarin wordt medegedeeld dat de Koning van de Verenigde Staten op vredelievende wijze is beslecht. De eisch van het Gouver- nement der Ver. Staten bestond in de terug- gawe van het vaarlijk en de in vryheidstelling der nog overgeblevene gevangenen.

Het Spaansche Gouvernement is verloopig opgegeven dat de vryheid van de gevangenen vaartuig te geven en zal later een onderzoek daarentrent instellen. Men denkt dat het vaartuig verbeurd verklaard zal worden wegens het schenden van de neutraliteits en an- dere wetten, waarvan het Spaansche Gouver- nement bereid is het bewys te leveren.

terug te geven en zal later een onderzoek daarentrent instellen. Men denkt dat het vaartuig verbeurd verklaard zal worden wegens het schenden van de neutraliteits en an- dere wetten, waarvan het Spaansche Gouver- nement bereid is het bewys te leveren.

De eisch tot in vryheidstelling der gevan- genen wordt voorts toegestaan op grond dat hunne gevangenneming, evenzoo als het be- machtigen van de Virginias, niet wettig is.

Ten huize van den Staatssecretaris Fish ontving hy van vele kanten hartelyke geluk- wenschen met den goeden afloop dezer kwestie, die de Ver. Staten in een oorlog met Spanje dreigde te wikkelen. Men was zeer welwil- lend gezind jegens de Spaansche Republiek.

Generaal Sherman gaf zyne vrenge te kennen dat het Gouvernement der Ver. Staten de pogingen van eene Europeesche Republiek om zich op een duurzamen voet te vestigen niet bemoeilykt heeft.

Aan den Britschen gezant te Madrid werd door Lord Gladstone opgedragen de Spaansche Regeering mede te deelen, dat het Engelsche Gouvernement het ultimatum der Ver. Staten als zeer gematigd beschouwt en dat het dade- lyk diende aangenomen te worden.

Men meent uit deze tusschenkomst te moe- ten opmaken, dat er in Engeland groote be- zorgdheid heerschte over een vredebreuk tus- schen de Ver. Staten en Spanje, waardoor het nadeel zou kunnen lyden.

Men vreesde dat, ofschoon het Spaansche Ministerie het ultimatum der regeering van de Ver. Staten mocht aannemen, het onmogelyk zal zyn het ten uitvoer te brengen, daar de vrywilligers in Cuba zich tegen alle besluiten zullen verzetten, welke sy als niet aervol voor de Spaansche natie mochten beschouwen.

Het Byblad van de Nederlandsche Staats- Courant van 24 November bevat onder de ver- slagen uitgebracht door de Staats-commissie voor de verzoekschriften het volgende:

"In handen uwer Commissie voor de Ver- zoekschriften is gesteld een adres, in het Spaansch geschreven, van José A. Serrano, zich noemende Venecuellaan, en houdende klagt tegen H. F. G. Wagner, gouverneur van en O. Ramaer, procureur-generaal op het eiland Curaçao, wegens zyne uitzetting op Curaçao, waar hy een toevlugtsoord en woning gevon- den had gedurende 25 jaren.

"Uwe Commissie, die door de welwillend- heid van een somer leden heeft vernomen dat dit adres een breedprakig, echter weinig argumetien bevat, heeft de eer voor te stellen dit adres met zyne bylagen ter griffie neder te leggen ter inzage."

Nederlandsche Couranten tot 29 Nov. jl.

— De Eerste Kamer heeft den 26 Novem- ber met algemeene stemmen aangenomen de ontwerpen tot vaststelling der Indische begroo- ting voor 1874. Daarna is dat tot wysiging der Indische muntwet aangenomen met 25 tegen 1 stem. De Kamer is tot nadere byeen- roeping gescheiden.

— In de zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zyn de volgende Hoofd- stukken der Staatsbegrooting aangenomen:

Hoofdstuk I. (Huis des Konings), met al- gemeene stemmen.

Hoofdstuk II. (Hooge Collegien), is na eene betrekkeelyk korte discussie met 47 tegen een stem aangenomen.

Hoofdstuk III. (Depart. van Buitland- sche zaken), met algemeene stemmen, op één na, aangenomen.

Hoofdstak IV (Justitie) met algemeene stem- men aangenomen.

— Volgens het schryven van een hoofdoffi- cier der Nederlandsche troepen, die thans naar Acheh zyn vertrokken, wordt de expeditie medegemaakt door generaal Bixio, den beken- den vriend van Garibaldi; hy fungeert als scheepskapitein van de Madelon. Hy is in 1844 krygsgewangene geweest in Acheh en moet grooten lust hebben nu eens af te rekenen.

— Op 's Ryks werf te Nieuwediep wordt met alle kracht gewerkt, ter gereedmaking van Zr. Ms. transportschip Java, dat is aange- wesen, om naar de Kaap de Goede Hoop te vertrekken, ten einde aldaar de equipage en den inventaris in te nemen van het oorlogs- stoomschip Djambi, dat aldaar voor de verdere reis naar het vaderland is afgevaardigd.

— Het Fransche ministerie is aldus samen- gesteld: de Baglio, minister van buitenl. za- ken en vice-president van den ministerraad; Descaux, buitenl. zaken; Roussin, onderz. v. Donsilliers, koophandel; de Lassy, openbare werken; Lagry, justitie. De heren Magne (financien), de Barrai (landbouw), Domigiere d'Hornay (marine), Schanden, Mura, portefeu- lilles; neg. afz. v. d. Republiek en v. d. West-Indiën.

— In de *Italie* leest men: "Wy vinden in verscheidene Engelsche en in eenige Fransche bladen eene depeche uit Rome, meldende dat de zwavelmynen te Trapalo (?) op Sicilië door eene aardbeving zyn vernield, dat er eene uitbarsting van de Etna heeft plaats gehad en dat eene uitbarsting van de Vesuvius verwacht wordt. Dit bericht is van allen grond ontbloot. Wy meenen het publiek tegen berichten van dezen aard te moeten waarschuwen, omdat zy niet altyd zoo onschuldige zyn als men oppervlakkig zou gelooven, en dikwyls het werk zyn van gewetenlooze speculanten, die rekenen op de lichtgeloovigheid der kleine kapitalisten." Tot recht verstand der zaak diene dat de opbrengst der zwavelmynen op Sicilië strekt tot onderpand eener leening.

— De *Opinione* bevat uitvoerige byzonderheden over de ontvangst, welke den hertog van Genna in Japan is te beurt gevallen. Op 1 September begaf de Japansche admiraal Ito, met zyn staf, zich aan boord van het Italiaansche stoomfregat Garibaldi. Hy was opzettelyk met zyn eskader van zeven oorlogschepen naar Yokohama vertrokken, om den Hertog te begroeten. Na de gewone plichtplegingen begaf de Hertog zich aan wal en vertrok, met een schitterend gevolg, naar Jeddo, waar hy door den Mikado zeer minzaam werd ontvangen.

— Volgens eene mededeeling in de *Unità Cattolica* heeft de Pieterspenning in het achtjarige tydvak 1861—1868 opgebracht 71,161,000 Lire, als: 14,184,000 L. in 1861; 9,402,000 L. in 1862; 7,047,000 L. in 1863; 5,832,000 L. in 1864; 6,445,000 L. in 1865; 5,939,000 L. in 1866; 11,312,000 L. in 1867; 11,000,000 L. in 1868. Volgens hetzelfde blad is de opbrengst van den Pieterspenning over de laatste jaren niet wel te berekenen, doch was die opbrengst zooveel hooger dan in het vermelde tydvak, dat men zonder gevaar voor groote misrekening de geheele opbrengst sedert 1861 op omstreeks 400 millioen Lire kan stellen.

— De *Pall Mall Gazette* deelt de volgende zeer vermakelyke geschiedenis mede:

"Rusland heeft zich, evenals Amerika, ten allen tyde onderscheiden door het voortbrengen van allerlei godsdienstige gezindten; geen van dezen heeft echter een zoo merkwaardige uitkomst gehad als een die onlangs in Parchow is ontstaan. Een geestelyke broeder had aldaar pogingen gedaan om een nieuwe orde op te richten en zich vooral beyverd aanbangers onder het schoone geslacht te winnen, hetgeen hem by uitstek gelukte. De eerste eisch, die aan de bekeerlingen gesteld werd, was het afsnyden der haren, en velen onderwierpen zich met den yver, aan proselieten eigen, aan dat offer. En zoo liepen de Parihowsche vrouwen, wier weelderigen haargroei en lange vlechten beroemd zyn, gevaar dien roem allengs te verliezen, toen de onbescheiden politie het geraden vond zich met de zaak te bemoeien. Zy kwam tot de ontdekking, dat de geestelyke broeder in zeer broederlyke betrekking stond met een "reiziger in hoofdhaar", door wiens tusschenkomst de dames te Moscou en St Petersburg zich tooiden met de vlechten der thans even kortharige Parihowsche meisjes en vrouwen. De profeet zucht thans in de gevaugenis - het is wellicht een troost voor hem, dat meer stichters van nieuwe godsdiensten aan vervolgingen hebben bloot gestaan."

— Volgens opgave van het Bureau Veritas zyn in de maand September 1873 verongelukt 252 zeilschepen, als: 144 Engelsche, 35 Amerikaansche, 23 Duitsche, 13 Fransche, 8 Nederlandsche, 7 Italiaansche, 4 Oostenryksche, 4 Noorweegsche, 3 Deensche, 3 Russische, 2 van Nicaragua, 1 van de Argentynsche Republiek, 1 van Guatemala, 1 Spaansch, 1 Turksch, 1 Grieksch en 1 Belgisch. Hieronder zyn 6 schepen als vermist opgegeven.

In dezelfde maand zyn verongelukt 22 stoomschepen, als: 13 Engelsche, 3 Amerikaansche, 2 Fransche, 1 Spaansch, 1 Nederlandsche, 1 Noorsche en 1 Zweedsche. Onder deze is 1 stoomschip waarvan men zonder bericht is.

— Het proces van mevr. Young n°. 17, tegen den profeet, zou op het einde van October worden voorgezet. Te Salt Lake-City werd onder voorzitterschap van Brigham Young, eene groote Mormoelische kerkvergadering gehouden. By die gelegenheid berichtte broeder George B Cannon, de rectorhand van Brigham Young, dat dit jaar 18 heiligen gekozen waren om als zendelingen naar Europa te gaan en den bekeeringsarbeid op zich te nemen. Het meest belovende terrein van exploitatie scheen hun toe Scandinavië en Groot-Britanië te zyn. Europa kan zich dus op het bezoek dier heeren mormonen voorbereiden en voor de feestelyke ontvangst zorgdragen.

BEKENDMAKING.

DE ondergeteekenden hebben de eer het publiek hierby te berigten dat zy aan den Heer Dr. LEON generale volmagt verstrekt hebben, om voor hunne firma *per procura* te teekenen.

Curaçao den 4 December 1873.
J. A. JESURUN & ZON.

Uit de hand te koop

 HET HUIS No. 259, gelegen in de Willemstad, Kuiperstraat, 4e Wyk. Te bevragen by

C. H. TILLERMAN.

Curaçao den 10 December 1873.

TE KOOP

by **J. E. van der Meulen,**

DIVERSE AARDIGE SURPRISES, GESCHENKJES en SUIKERWERK voor de KERSDAGEN.

Exposition de Vienne.

Distinction accordé par la Cour d'Autriche à un Exposant Américain.

Dépêches télégraphiques adressé au Herald de New-York

Vienne, 1er Novembre 1873.

L'empereur d'Autriche a décoré de "l'ordre impérial de François-Joseph" l'Hon. Nathaniel Wheeler, président de la célèbre Compagnie des machines à coudre Wheeler & Wilson de New-York.

AUTRES DISTINCTIONS.

Baltimore, Md., 31 Octobre.

L'Institut du Maryland a décerné à Wheeler & Wilson la médaille d'or pour la nouvelle machine à coudre No. 6. Il n'a rien été accordé à d'autres machines à coudre.

(*Courrier des Etats-Unis.*)

Agente único en Curacao,
SAMUEL CURIEL.

TE KOOP

by **C. J. & A. W. NEUMAN,** tegen billyke pryzen,

CAMPAGNE'S Hollandsch-Fransch en Fransch-Hollandsch en Hollandsch-Engelsch en Engelsch-Hollandsch Schoolwoordenboek — Thieme's Hoogduitsch-Engelsch en Engelsch-Hoogduitsch ditto — Idem Hollandsch-Fransch en Fransch-Hollandsch ditto — Nederlandsch-Hoogduitsch, Hoogduitsch-Nederlandsch Zakwoordenboek van A. Jaeger — Dictionnaire de Poche Français-Espagnol, Espagnol-Français par A. Berbrugger — Thieme's Viertalig Woordenboek Hollandsch-Fransch-Hoogduitsch-Engelsch — C. Will, Deutsch Englisches Wörterbuch — Kramer's Algemeen Woordenboek — Idem Idem verkort, laatste uitgave — Nieuwe Spaansche Spraakkunst door J. Vriend, waarvan de regels der Spaansche taal in het Hollandsch zyn — Spaansch-Fransche Grammaire van Sobrino — Onderscheidene Hollandsche, Fransche en Hoogduitsche Geschied- en Natuurkundige werken en Romans — Prentenboekjes — Geleurde en Ongeleurde Prenten — Schoolboeken — Copiepers met toebehooren — Teekenbehoefden en voorbeelden — Onderscheidene Kantoor- en Schryfbehoefden — Pompinkpotten — Echte Waterverw van Ackermann — Penseelen — Kwasten, Kaarten van Curaçao, laatste uitgave — Brievenwegers, Nederlandsch gewigt — Chinesche Lantaarns, alsmede

tegen zeer lage pryzen,
HOLLANDSCHE, FRANSCHE en ENGELSCH ROMANS.

Op de plantages Valentyn en Asiento te koop GOED PUTWATER,

aan de bak tegen f 0.75 en in de stad te leveren tegen f 1.20 de boca.

Te koop á kontant, by August Muller, ZEER SCHOON GROF ZOUT

ROODE WYN by kisten van 50 en 25 flesschen en 50 halve flesschen; Madera wyn by kisten van 25 flesschen; Oude Rum en Hennessy's Pale Brandy by damejannen; enz.

TE KOOP ter dezer Drukkery,

WETBOEKEN EN REGLEMENTEN

VOOR DE KOLONIE CURAÇAO.

FYNE WHIST- en QUADRILLE-SPEELKAARTEN,

THIEME'S SCHOOLSCHRIFTEN,

Onderscheidene soorten PERRY'S STALEN PENNEN, GEKLEURD PAPIER

ter vervaardiging van bloemen en blaadjes,

HOLLANDSCHE PRENTENBOEKJES.

ZWART, CARMIN, BLAAUW, VIOLET,

COPIEER en OOST-INDISCH INKT.

Pildoras y Ungüento Holloway,

se encuentra por mayor y al detal en el almacén de

AGUSTIN BETHENCOURT.

PILLEN HOLLOWAY

Gezonde Longen.—Tenzy het bloed gezuiverd worde van de vuile stoffen, die zich daarmede vermengen, gedurende deszelfs omloop door de borst, zullen de sterkste longen dikwyls aangedaan en de zwakke borst ziekelijk aangetast worden. Holloway's middelen oefenen de heilzaamste kracht uit in het reinigen der luchtpypen, verdryven van opgehoopte slym en zuiveren van het bloed. In geval van zamenhooping, steken, of zware pyn op de borst, zal eene hoeveelheid dezer zalf, goed ingewreven op de plaats, waar men de pyn gevoelt, spoedig het kwaad verdryven en erger gevolgen zeker voorkomen. By gewone verkoudheid, kortademigheid, hyging en veronderde of kramphoest zullen Holloway's Zalf en Pillen dadelijk verligting geven en toekomstig gevaar afwenden.

De PILLEN worden verkocht in doosjes van 4 dozyn a f 1.—; van 12 dozyn a f 3.—; van 24 dozyn a f 4.50; van 64 dozyn a f 9.—; van 132 dozyn a f 18.—; van 208 doz. a f 27.—

De ZALF wordt verkocht in potjes van 1 Once a f 1.—; van 3 oncen a f 3.—; van 6 oncen a f 4.50; van 16 oncen a f 10.—; van 33 oncen a f 18.—; van 52 oncen a f 27.—

Te bekomen by A. BETHENCOURT.

Gedrukt ter Drukkery van
A. L. S. MULLER &
C. J. & A. W. NEUMAN Fz.